

Rīgas domes saistošie noteikumi Nr. RD-24-318-sn

Rīgā 2024. gada 18. decembrī (prot. Nr. 133, 121. §)

Par līdzfinansējuma piešķiršanu sociālās uzņēmējdarbības attīstībai Rīgā

*Izdoti saskaņā ar Pašvaldību likuma
44. panta otro daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Saistošie noteikumi (turpmāk – noteikumi) nosaka kārtību, kādā Rīgas valstspilsētas pašvaldība (turpmāk – pašvaldība) atbalsta sociālās uzņēmējdarbības attīstību Rīgā, piešķirot finanšu līdzekļus juridiskām personām vides un pakalpojumu pieejamības uzlabošanai (turpmāk – līdzfinansējums), radot jaunas vai pilnveidojot esošās darba vietas, radot jaunus vai pielāgojot esošos pakalpojumus sociālās atstumtības riskam pakļautajām iedzīvotāju grupām (turpmāk – mērķgrupas).

2. Līdzfinansējums tiek piešķirts kārtējā kalendārajā gadā pašvaldības budžetā paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros.

II. Atbalstāmās izmaksas un līdzfinansējuma saņēmēji

3. Līdzfinansējums vienam projektam ir 90 % no attiecināmajām izmaksām, bet ne vairāk kā 15 000 euro. Līdzfinansējuma saņēmējs (turpmāk arī – pretendents), kas nav reģistrēts Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā, attiecināmajās izmaksās var iekļaut pievienotās vērtības nodokli. Ja līdzfinansējuma saņēmējs reģistrēts Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā, pievienotās vērtības nodokli attiecināmajās izmaksās neiekļauj.

4. Līdzfinansējums tiek piešķirts:

4.1. fiziskās vides pieejamības uzlabošanai:

4.1.1. būvniecībai un ar to saistītās dokumentācijas izstrādei;

4.1.2. ar būvniecību nesaistītām telpu pielāgošanas izmaksām;

4.2. digitālās vides piekļūstamības uzlabošanai:

4.2.1. programmatūras izmaksām;

4.2.2. digitālo risinājumu izmaksām.

5. Ar līdzfinansējumu attiecināmās izmaksas ir šādas:

5.1. uzbauktuvju izbūve, sliekšņu nolīdzināšana, durvju ailu paplašināšana, higiēnas telpu pielāgošana u. c. būvniecības risinājumi, kas nodrošina vides pieejamību mērķgrupu pārstāvjiem;

5.2. būvniecības ieceres dokumentācijas izstrāde projektā paredzētajām darbībām; vides pieejamības konsultāciju vai audita, citas audita, ekspertīzes un izpētes izstrādes izmaksas, ja to veikšana ir priekšnosacījums būvniecības ieceres dokumentācijas izstrādei; izmaksas, kas saistītas ar būves nodošanu ekspluatācijā;

5.3. reljefas virsmas, kontrastējoša krāsojuma pie līmeņu un virsmu maiņas, marķējumu un piktogrammu, kā arī margu izveide būvēs, iekārtu un aprīkojuma (piemēram, riteņkrēsla pacēlāja, automātiski veramu durvju un fiksējošu durvju mehānismu, aprīkojuma higiēnas telpu pielāgošanai), kas nodrošina vides pieejamību mērķgrupu pārstāvjiem, iegāde un uzstādīšana;

5.4. datorprogrammu iegāde un reģistrācija, digitālo risinājumu izmaksas, kas tieši saistītas ar mērķgrupu nodarbināto darba pienākumu izpildi vai pakalpojumu saņemšanu, to izvērtēšanai vai izstrādei nepieciešamo pieklūstamības ekspertu konsultāciju vai audita izmaksas.

6. Līdzfinansējumu piešķir juridiskai personai, kas atbilst šādām prasībām:

6.1. pretendents ir Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Komercreģistrā reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas pieteikuma iesniegšanas dienā:

6.1.1. veic saimniecisko darbību pašvaldības teritorijā un ir ieguvusi vai plāno pieteikties sociālā uzņēmuma statusa iegūšanai atbilstoši Sociālā uzņēmuma likuma prasībām;

6.1.2. plāno paplašināt saimniecisko darbību, izvēršot to pašvaldības teritorijā, un ir ieguvusi vai plāno pieteikties sociālā uzņēmuma statusa iegūšanai atbilstoši Sociālā uzņēmuma likuma prasībām;

6.2. pretendents ir Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Biedrību un nodibinājumu reģistrā reģistrēta biedrība vai nodibinājums, kas nodarbina mērķgrupas vai sniedz tām pakalpojumus, plāno dibināt uzņēmumu un pieteikties sociālā uzņēmuma statusa iegūšanai atbilstoši Sociālā uzņēmuma likuma prasībām;

6.3. pretendents uz pieteikuma iesniegšanas, lēmuma pieņemšanas un līguma par līdzfinansējuma piešķiršanu (turpmāk – līgums) slēgšanas brīdi nav nodokļu un citu valsts vai pašvaldību noteikto obligāto maksājumu parāda, kas pārsniedz 150 euro;

6.4. pretendents nav ierosināta tiesiskās aizsardzības procesa lieta, netiek īstenots tiesiskās aizsardzības process vai tam nav pasludināts maksātnespējas process, tas netiek apsūdzēts naudas atmazgāšanā un sankciju pārkāpšanas regulējuma neievērošanā, tā saimnieciskā darbība nav izbeigta vai apturēta vai tas neatbilst valsts tiesību aktos noteiktajiem kritērijiem, lai tam pēc kreditoru pieprasījuma piemērotu maksātnespējas procedūru;

6.5. pretendents neveic darbību Sociālā uzņēmuma likuma 9. panta sestajā daļā minētajās nozarēs.

III. Pieteikumu iesniegšanas kārtība

7. Lai pieteiktos līdzfinansējuma piešķiršanai, pretendents laikposmā no kārtējā kalendāra gada 1. marta līdz 30. septembrim Rīgas Apkaimju iedzīvotāju centrā (turpmāk – Centrs) iesniedz:

7.1. pieteikumu (1. pielikums);

7.2. dokumentu, kas apliecina pretendenta telpu lietošanas tiesības (īpašuma, nomas vai cita veida lietošanas

tiesību apliecināšs dokuments);

7.3. ja telpas nav pretendenta īpašumā, telpu īpašnieka apliecinājumu par piekrišanu vides pieejamības uzlabošanai un par pretendenta tiesībām lietot telpas vismaz divus gadus pēc līdzfinansējuma saņemšanas;

7.4. maksājumu apliecināšs dokumentus (rēķins, maksājuma uzdevums u. c.) jau veiktajiem ieguldījumiem projekta realizācijā, uz kuriem attiecas līdzfinansējums;

7.5. noteikumu 4.1. apakšpunktā minētajos gadījumos:

7.5.1. būvniecības ieceres dokumentāciju projektā paredzētajām darbībām;

7.5.2. vides pieejamības eksperta atzinumu par paredzētā būvniecības risinājuma atbilstību pretendenta izvirzītā mērķa sasniegšanai;

7.5.3. indikatīvu būvdarbu izmaksu aprēķinu (tāmi);

7.6. noteikumu 4.2. apakšpunktā minētajos gadījumos:

7.6.1. digitālās vides piekļūstamības eksperta atzinumu par pieteikumā norādītās programmatūras vai digitālā risinājuma atbilstību pretendenta izvirzītā mērķa sasniegšanai;

7.6.2. izmaksu aprēķinu (tāmi, avansa maksājuma dokumentu);

7.7. citu informāciju, kuru pretendents uzskata par svarīgu.

8. Noteikumu 7. punktā minētos dokumentus pretendents iesniedz elektroniskā formātā, nosūtot:

8.1. uz Centra oficiālo e-aderesi saskaņā ar Oficiālās elektroniskās adreses likumu;

8.2. uz elektroniskā pasta adresi: aic@riga.lv.

9. Pretendents kalendārajā gadā var iesniegt vienu pieteikumu.

IV. Līdzfinansējuma piešķiršana

10. Lēmumu par līdzfinansējuma piešķiršanu un tā apmēru vai atteikumu piešķirt līdzfinansējumu pieņem Centrs. Lemjot par līdzfinansējuma piešķiršanu, Centrs piemēro Eiropas Komisijas 2023. gada 13. decembra Regulas Nr. 2023/2831 "Par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam" (turpmāk – regula) nosacījumus uz *de minimis* atbalsta piešķiršanas brīdi.

11. *De minimis* atbalstu uzskata par piešķirtu ar dienu, kad Centrs noslēdzis līgumu ar pretendentu. *De minimis* atbalstu noteikumu ietvaros piešķir līdz 2031. gada 30. jūnijam.

12. Līdzfinansējums kā *de minimis* atbalsts tiek piešķirts kā vienreizējs maksājums granta veidā.

13. Pamatojoties uz Centra lēmumu par līdzfinansējuma piešķiršanu un tā apmēru, Centrs un pretendents slēdz līgumu, nosakot:

13.1. līdzfinansējuma piešķiršanas kārtību;

13.2. līguma izpildes kontroles kārtību;

13.3. līdzfinansējuma atmaksu tā piešķiršanas nosacījumu pārkāpšanas gadījumos;

13.4. līguma izbeigšanu;

13.5. strīdu risināšanas kārtību.

14. Ja uz lēmuma par līdzfinansējuma piešķiršanu un tā apmēru pieņemšanas brīdi pretendents nav ieguvis sociālā uzņēmuma statusu, lēmums tiek pieņemts ar nosacījumu, ka līdzfinansējums tiks piešķirts, ja pretendents 20 darba dienu laikā no lēmuma paziņošanas dienas iegūst sociālā uzņēmuma statusu.

15. Līgums ar pretendentu tiek noslēgts, ja pretendents ir izpildījis šādus nosacījumus:

15.1. ieguvis sociālā uzņēmuma statusu;

15.2. sniedzis Centram apliecinājumu (atbilstoši pieteikumā norādītajai informācijai), ka pretendents veiks saismniecisko darbību visā projekta uzraudzības periodā.

16. Līdzfinansējums netiek piešķirts, ja:

16.1. tiek pārkāpti *de minimis* atbalsta piešķiršanas nosacījumi;

16.2. pretendents neatbilst noteikumu prasībām vai nav izpildījis noteikumu prasības;

16.3. pretendents nav iesniedzis visu noteikumu 7. punktā minēto informāciju un dokumentus;

16.4. pašvaldības kārtējā gada budžeta ietvaros ir izlietots atbalsta programmas mērķim paredzētais finansējums.

17. Paziņojums par pretendentam piešķirto līdzfinansējumu tiek publicēts pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē www.riga.lv.

18. Noteikumu ietvaros piešķirtā *de minimis* atbalsta uzskaiti nodrošina Centrs.

V. Līdzfinansējuma izmaksa un līdzfinansējuma saņēmēja pienākumi

19. Pamatojoties uz Centra lēmumu un noslēgto līgumu, tiek veikta līdzfinansējuma izmaksa.

20. Līdzfinansējuma izmaksa notiek vienā maksājumā uz pieteikumā norādīto bankas kontu.

21. Lai nodrošinātu piešķirtā līdzfinansējuma izmantošanu tam paredzētajam mērķim, līdzfinansējuma saņēmējs iesniedz Centram atskaiti (2. pielikums) par tā izlietošanu atbilstoši līguma nosacījumiem.

22. Līdzfinansējuma saņēmējs 20 darba dienu laikā pēc Centra pieprasījuma vēstules saņemšanas atmaksā saņemto līdzfinansējumu, ja:

22.1. nav iesniedzis izdevumus apliecinošus dokumentus, nav iesniedzis atskaites līgumā noteiktajos termiņos vai ir iesniedzis tās neatbilstošā formā;

22.2. tam piešķirto līdzfinansējumu izlietojis citu mērķu sasniegšanai, nekā norādīts līgumā;

22.3. 12 kalendāro mēnešu laikā no līdzfinansējuma saņemšanas nav īstenojis pieteikumā norādīto projektu.

23. Ja par vienām un tām pašām projekta attiecināmajām izmaksām tiek piešķirts atbalsts vairāku

komercdarbības atbalsta programmu ietvaros, atbalsta saņēmējs iesniedz informāciju par plānoto un piešķirto atbalstu, tai skaitā par tām pašām attiecināmajām izmaksām, norādot atbalsta piešķiršanas datumu (tai skaitā plānoto atbalsta piešķiršanas datumu), atbalsta intensitāti, atbalsta sniedzēju, atbalsta pasākumu vai investīciju un plānoto vai piešķirto atbalsta summu.

24. Līdzfinansējuma saņēmējam ir pienākums vismaz divus gadus pēc līdzfinansējuma saņemšanas nodarbināt mērķgrupas pārstāvi vai sniegt pakalpojumus mērķgrupai telpās, kurās veikta projekta realizācija atbilstoši noteikumu 4. punktā noteiktajam, izņemot gadījumu, ja telpu īpašnieks vienpusēji atkāpjas no telpu nomas līguma.

25. Ja tiek pārkāpti regulas nosacījumi, *de minimis* atbalsta saņēmējam ir pienākums atmaksāt Centram noteikumu ietvaros saņemto nelikumīgo *de minimis* atbalstu kopā ar procentiem no līdzekļiem, kas ir brīvi no komercdarbības atbalsta, atbilstoši Komercdarbības atbalsta kontroles likuma IV vai V nodaļas nosacījumiem.

Rīgas domes priekšsēdētājs V. Ķirsis

PIETEIKUMS līdzfinansējuma piešķiršanai sociālās uzņēmējdarbības attīstībai Rīgā

1. SADAĻA – ZIŅAS PAR PRETENDENTU

1.1. Pretendents

Nosaukums	
Juridiskā adrese	
Faktiskā adrese	
Reģistrācijas numurs	
De minimis veidlapas Nr.	
Tālrunis	
E-pasta adrese	
Mājaslapa	
Bankas nosaukums	
Bankas konta Nr.	
Bankas kods	

Pretendenta amatpersona juridiskai personai vai pilnvarotā persona:

Vārds, uzvārds	
Amata nosaukums	
Pārstāvības pamats (statūti, pilnvarojums, cits)	

1.2. Pretendenta kontaktpersona

Vārds, uzvārds	
Amata nosaukums	
Tālrunis	
E-pasta adrese	

2. SADAĻA – FINANSIĀLĀ ATBALSTA IZLIETOŠANAS MĒRĶIS

Rīgas valstspilsētas pašvaldības finansiālais atbalsts	Nepieciešamais finansējuma apmērs (euro)
Fiziskās vides pieejamības uzlabošana: ☐ būvniecība ☐ ar projekta realizāciju saistītās dokumentācijas izstrāde ☐ ar būvniecību nesaistīta telpu pielāgošana (Atzīmēt atbilstošo)	
Digitālās vides piekļūstamības uzlabošanai: ☐ programmatūras iegāde ☐ digitāla risinājuma izstrāde (Atzīmēt atbilstošo)	

3. SADAĻA – APRAKSTS PAR PRETENDENTA ESOŠO VAI PLĀNOTO DARBĪBU TELPĀS (norādot adresi un kadastra Nr.), PAREDZĒTO VIDES PIEEJAMĪBAS RISINĀJUMU, TĀ IETEKMI UZ MĒRĶGRUPAS NODARBINĀTAJIEM VAI PAKALPOJUMU SNIEGŠANU MĒRĶGRUPAI, VAI IZVĒLĒTĀS PROGRAMMATŪRAS VAI DIGITĀLĀ RISINĀJUMA APRAKSTS, NORĀDOT TĀ IETEKMI UZ MĒRĶGRUPAS NODARBINĀTAJIEM VAI

PAKALPOJUMU SNIEGŠANU MĒRĶGRUPAI

(ne vairāk par 2000 rakstu zīmēm)

4. APLIECINĀJUMS

Parakstot šo pieteikumu, apliecinu, ka:

- esmu iepazinies ar Rīgas domes 2024. gada . saistošajiem noteikumiem Nr. ____ "Par līdzfinansējuma piešķiršanu sociālās uzņēmējdarbības attīstībai Rīgā" un atzīstu tos par saprotamiem un izpildāmiem;
- šajā pieteikumā un tā pielikumos iekļautā informācija atbilst patiesībai un ir spēkā esoša;
- pretendents nav nodokļu un citu valsts vai pašvaldību noteikto obligāto maksājumu parāda, kas pārsniedz 150 euro*;
- pretendents nav ierosināta tiesiskās aizsardzības procesa lieta, netiek īstenots tiesiskās aizsardzības process vai tam nav pasludināts maksātnespējas process, tas netiek apsūdzēts naudas atmazgāšanā un sankciju pārkāpšanas regulējuma neieviešanā, tā saimnieciskā darbība nav izbeigta vai apturēta vai tas neatbilst valsts tiesību aktos noteiktajiem kritērijiem, lai tam pēc kreditoru pieprasījuma piemērotu maksātnespējas procedūru;
- pretendents neveic darbību Sociālā uzņēmuma likuma 9. panta sestajā daļā un Eiropas Komisijas 2023. gada 13. decembra Regulas (ES) Nr. 2023/2831 "Par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam" 1. panta 1. punktā minētajās nozarēs;
- pretendenta rīcībā pieejami stabili un pietiekami finanšu līdzekļi un citi resursi, lai noteiktajā apmērā nodrošinātu pieteikumā aprakstītā projekta īstenošanu;
- saimnieciskā darbība tiek veikta vai ir plānots to veikt Rīgas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā;
- pieteikumā norādītie fizisko personu dati ir apstrādāti atbilstoši normatīvo aktu prasībām, un pieteikumā norādītās personas ir informētas par viņu datu apstrādi, tai skaitā nodošanu Rīgas valstspilsētas pašvaldībai.

Pielikumā:

- ☐ Dokumenta kopija, kas apliecina pretendenta telpu lietošanas tiesības (īpašuma, nomas vai cita veida lietošanas tiesību apliecinošs dokuments).
- ☐ Ja telpas nav pretendenta īpašumā, telpu īpašnieka apliecinājums par piekrišanu vides pieejamības uzlabošanai un par pretendenta tiesībām lietot telpas vismaz divus gadus pēc līdzfinansējuma saņemšanas.
- ☐ *De minimis* atbalsta uzskaites valsts informācijas veidlapas izdruka vai datne PDF formātā, ja pieteikumā nav norādīts *de minimis* atbalsta uzskaites valsts informācijas veidlapas identifikācijas numurs.
- ☐ *Ja pretendents ir nodokļu un citu valsts vai pašvaldību noteikto obligāto maksājumu parāds, pretendents kopā ar pieteikumu iesniedz Valsts ieņēmumu dienesta vai pašvaldības kompetentās institūcijas izdota lēmuma kopiju par nodokļu samaksas termiņa pagarināšanu vai atlikšanu vai citus objektīvus pierādījumus par nodokļu parādu neesību.
- ☐ Maksājumu apliecinošs dokuments (rēķins, maksājuma uzdevums u. c.) jau veiktajiem ieguldījumiem projekta realizācijā, uz kuriem attiecas līdzfinansējums.
- ☐ Būvprojekta, būvprojekta minimālā sastāvā, apliecinājuma kartes vai paskaidrojuma raksta kopija visām projektā paredzētajām darbībām.
- ☐ Vides pieejamības eksperta atzinums par paredzētā būvniecības risinājuma atbilstību pretendenta izvirzītā mērķa sasniegšanai.
- ☐ Digitālās vides pieejamības eksperta atzinums par pieteikumā norādītās programmatūras vai digitālā risinājuma atbilstību pretendenta izvirzītā mērķa sasniegšanai
- ☐ Indikatīva būvdarbu izmaksu aplēse (tāme) xls vai xlsx formātā.
- ☐ Izmaksu aprēķins (tāme, avansa maksājuma dokuments) programmatūras izmaksām xls vai xlsx formātā.
- ☐ Citi dokumenti, kuri sniedz būtisku informāciju, kas ir svarīga pieteikuma izskatīšanā un lēmuma pieņemšanā par līdzfinansējuma piešķiršanu.

(Atzīmēt pievienotos pielikumus)

Parakstot un iesniedzot pieteikumu, piekrītu Rīgas domes 2024. gada . saistošo noteikumu Nr. _____ "Par līdzfinansējuma piešķiršanu sociālās uzņēmējdarbības attīstībai Rīgā" prasībām, Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasību, tai skaitā nodokļu nomaksas, ievērošanai, kā arī apstiprinu, ka pieteikumā sniegtās ziņas un apliecinājumi ir patiesi.

Datums: _____

(Pretendenta iesniedzēja / pārstāvja vārds, uzvārds)

(drošs elektroniskais paraksts)

Rīgas domes priekšsēdētājs V. Ķirsis

ATSKAITE par Rīgas valstspilsētas pašvaldības piešķirtā finansējuma izlietojumu

1. Līdzfinansējuma saņēmējs	
Nosaukums	
Reģistrācijas numurs	
Juridiskā adrese	

2. Līguma datums un Nr.

3. Līdzfinansējums tika novirzīts:
Fiziskās vides pieejamības uzlabošanai: ☐ būvniecībai; ☐ ar projekta realizāciju saistītās dokumentācijas izstrādei; ☐ ar būvniecību nesaistītai telpu pielāgošanai. Digitālās vides piekļūstamības uzlabošanai: ☐ programmatūrai; ☐ digitālā risinājuma izstrādei. (Atzīmēt atbilstošo)

4. Finanšu atskaite par piešķirtā līdzfinansējuma izlietojumu						
Atskaites periods no _____.____.20____. līdz _____.____.20____.						
Nr. p. k.	Izmaksu pozīcijas nosaukums	Maksājuma dokuments (maksājuma uzdevums / čeks / kvīts u. c.)		Darījumu apliecinājošo dokumentu nosaukums (rēķini, akti, līgumi, avansa norēķini, maksājuma uzdevumi u. c.)	Maksājuma saņēmējs	Summa
		Datums	Dokumenta nosaukums, numurs			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Kopā						
(Pašvaldības piešķirtā granta izlietotā summa vārdiem)						

5. Pievienotie dokumenti

- ☐ tāme xls vai.xlsx formātā;
☐ maksājumus apliecinoši dokumenti;
☐ fotofiksācijas jpg vai png formātā;
☐ citi: _____

6. Atskaites sagatavotājs

Vārds, uzvārds	
Amata nosaukums	
Tālrunis, e-pasta adrese	
Datums	
Drošs elektroniskais paraksts	

Rīgas domes priekšsēdētājs V. Ķirsis

Paskaidrojuma raksts

Rīgas domes 2024. gada 18. decembra saistošajiem noteikumiem Nr. RD-24-318-sn "Par līdzfinansējuma piešķiršanu sociālās uzņēmējdarbības attīstībai Rīgā"

1. Mērķi un nepieciešamības pamatojums, tostarp raksturojot iespējamās alternatīvas, kas neparedz tiesiskā regulējuma izstrādi

Rīgas attīstības programmas 2022.–2027. gadam 7. prioritātes 6. uzdevums ir "Veicināt sociālās atstumtības riskam pakļauto rīdzinieku integrāciju darba tirgū"¹.

Ministru kabineta 2018. gada 27. marta noteikumi Nr. 173 "Noteikumi par sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupām un sociālā uzņēmuma statusa piešķiršanas, reģistrēšanas un uzraudzības kārtību" nosaka, ka personas ar invaliditāti ir uzskatāmas par sociālās atstumtības riskam pakļauto personu grupu.

Rīgas valstspilsētas pašvaldības Labklājības departamenta 2022. gada pētījumā "Kas traucē Rīgai kļūt par pieejamāko pilsētu Eiropā?" ir secināts, ka situācija ar vides pieejamību personām rīteņkrēslos ir tālu no atbilstošas, un ietverta rekomendācija veicināt vides pieejamības nodrošināšanu gan publiskā, gan privātā īpašumā esošās ēkās Rīgas valstspilsētas pašvaldības (turpmāk – pašvaldība) administratīvajā teritorijā. Minētajā pētījumā secināts, ka vides pieejamības uzlabošanai privātīpašumā esošās ēkās kā motivējošs faktors varētu kalpot līdzfinansējums. Šajā pētījumā arī norādīts uz nepietiekamu vides uzlabošanu personām ar redzes un dzirdes traucējumiem.² Vajadzība pēc fiziskās vides pieejamības un digitālās vides piekļūstamības skar ievērojami plašāku Rīgas iedzīvotāju loku nekā konkrētās mērķgrupas. Tā ir aktuāla arī senioriem, vecākiem ar maziem bērniem un cilvēkiem ar pārejošiem kustību traucējumiem (pēc traumas u. c.).

Sociālā uzņēmuma likuma 2. pantā ietvertā sociālā uzņēmuma definīcija nosaka, ka sociālā uzņēmuma statuss var tikt piešķirts uzņēmumam, kas nodarbina sociālās atstumtības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas (turpmāk – mērķgrupas) vai sniedz pakalpojumus mērķgrupām. Būtisks priekšnosacījums mērķgrupu pārstāvju nodarbināšanai vai pakalpojumu sniegšanai mērķgrupu pārstāvjiem ir fiziskās vides pieejamība un digitālās vides piekļūstamība, tādēļ tie ir būtiski priekšnosacījumi arī sociālās uzņēmējdarbības veikšanai un attīstībai, bet šo vajadzību apmierināšana nereti no sociālā uzņēmēja prasa nesamērīgi lielus finanšu ieguldījumus. Par iespējams nesamērīga sloga uzlikšanu, jo īpaši to attiecinot uz mazajiem un vidējiem uzņēmējiem, norādīts arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 17. aprīļa direktīvā (ES) 2019/882 "Par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām"³. Sociālajiem uzņēmējiem Rīgā šobrīd ir pieejamas dažas publiskā un privātā sektora piedāvātas grantu programmas, tomēr tās nepiedāvā iespēju grantu izmantot fiziskās vides pieejamības uzlabošanai.

Saistošo noteikumu "Par līdzfinansējuma piešķiršanu sociālās uzņēmējdarbības attīstībai Rīgā" (turpmāk – saistošie noteikumi) mērķis ir sekmēt sociālās uzņēmējdarbības attīstību pašvaldībā, piešķirot līdzfinansējumu sociālajiem uzņēmējiem vides un pakalpojumu pieejamības uzlabošanai, radot jaunas vai pilnveidojot esošās darba vietas, radot jaunus vai pielāgojot esošos pakalpojumus mērķgrupām.

Atbilstoši Pašvaldību likuma 2. pantam pašvaldība savas funkcijas pilda, ievērojot attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju intereses, savukārt uzņēmēji ir ieinteresēti attīstīt konkurētspējīgu, inovatīvās balstītu uzņēmējdarbību, kas saskan ar Rīgas attīstības programmas 2022.–2027. gadam 8. prioritāti⁴, tāpēc pašvaldībai ir nepieciešams sadarboties ar uzņēmējiem savu funkciju īstenošanā, lai pēc iespējas sekmīgāk realizētu Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 9. un 12. punktā noteiktās pašvaldības autonomās funkcijas – nodrošinātu iedzīvotājiem atbalstu sociālo problēmu risināšanā un sekmētu saimniecisko darbību attiecīgajā administratīvajā teritorijā. Viens no instrumentiem, ar ko var veicināt uzņēmējdarbības attīstību, ir finansiāla atbalsta sniegšana. Saistošie noteikumi nepieciešami, lai reglamentētu minētā atbalsta sniegšanu, kas ir pašvaldības brīvprātīga iniciatīva. Pašvaldību likuma 5. pantā noteikts, ka pašvaldība savas administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs var brīvprātīgi īstenot iniciatīvas ikvienā jautājumā, ja tās nav citu institūciju kompetencē un šādu darbību neierobežo citi likumi.

Atbilstoši Pašvaldību likuma 44. panta otrajai daļai, lai nodrošinātu pašvaldības autonomo funkciju un brīvprātīgo iniciatīvu izpildi, pašvaldības dome var izdot saistošos noteikumus.

Saistošajos noteikumos ir noteikts konkrēts attiecināmo izmaksu uzskaitījums, lai, radot jaunas vai pilnveidojot esošās darba vietas vai sniegtos pakalpojumus, līdzfinansējuma ietvaros tiktu atbalstīta fiziskās vides pieejamības un digitālās vides piekļūstamības uzlabošana mērķgrupām.

2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu, iekļaujot attiecīgus aprēķinus

Finansējums tiek piešķirts no budžeta programmas 01.25.00. "Apkaimju attīstības programma" līdzekļiem.

Pašvaldības budžeta izdevumi atkarīgi no iesniegto projektu skaita un to realizācijai piešķirtajiem finanšu līdzekļiem.

3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekme uz konkurenci (aktuālā situācija, prognozes tirgū un atbilstība brīvai un godīgai konkurencei)

Līdzfinansējuma programma veicinās sociālās uzņēmējdarbības attīstību, kā arī sabiedrības sociālo mijiedarbību,

nodrošinot drošas un piemērotas vides pieejamību mērķgrupām.

Piemērotas vides pieejamības nodrošināšana dos iespējas mērķgrupām iekļauties darba tirgū, sekmēs to nodarbinātību un dzīves kvalitāti.

Līdzfinansējuma programma radīs labvēlīgus apstākļus sociālās uzņēmējdarbības attīstībai, veicinot investīcijas un jaunu uzņēmumu veidošanos. Tas palielinās nodarbinātību un veicinās ekonomisko aktivitāti pašvaldības teritorijā, radot jaunas iespējas gan uzņēmējiem, gan iedzīvotājiem.

Līdzfinansējuma programmas darbības rezultātā uzlabosies to sociālo uzņēmumu konkurētspēja, kuri ieguldīs finanšu līdzekļus darba vides uzlabošanai, nodrošinot to piemērotību sociālās atstumtības riskam pakļautajām iedzīvotāju grupām, attiecībā pret uzņēmumiem, kuri šādos ieguldījumus neveic.

Līdzfinansējuma apmērs vienam projektam ir ierobežots līdz 15 000 *euro*, kas veido 90 % no attiecināmajām izmaksām. Šis ierobežojums nodrošina, ka atbalsts ir pietiekams, lai veicinātu sociālās uzņēmējdarbības attīstību, bet nav tik liels, lai radītu būtiskas priekšrocības salīdzinājumā ar citiem tirgus dalībniekiem.

Līdzfinansējuma saņēmējiem ir pienākums vismaz divus gadus pēc atbalsta saņemšanas nodarbināt mērķgrupas pārstāvi vai sniegt pakalpojumus mērķgrupai. Šis nosacījums nodrošina, ka atbalsts tiek izmantots ilgtspējīgi un veicina sociālās uzņēmējdarbības attīstību, nevis īstermiņa priekšrocību gūšanu. Saistošie noteikumi paredz, ka līdzfinansējums tiek piešķirts kā *de minimis* atbalsts, ievērojot Eiropas Komisijas 2023. gada 13. decembra Regulas (ES) Nr. 2023/2831 "Par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam" nosacījumus. Tas nozīmē, ka atbalsta apmērs ir ierobežots un tiek uzraudzīts, lai nepieļautu pārmērīgu atbalstu vienam uzņēmumam, kas varētu izkropļot konkurenci tirgū.

4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām gan attiecībā uz saimnieciskās darbības veicējiem, gan fiziskajām personām un nevalstiskā sektora organizācijām, gan budžeta finansētām institūcijām

Saistošie noteikumi paredz administratīvas procedūras pretendentiem, kas vēlas saņemt līdzfinansējumu.

Ar saistošajiem noteikumiem noteikts dokumentu apjoms, kas jāiesniedz kopā ar pieteikumu, piemēram, ar fiziskās vides pieejamības uzlabošanu saistītajai būvniecībai – sākotnēji pretendentam jāsaņem attiecīgi ar būvniecību saistīti dokumenti un vides pieejamības eksperta atzinums par paredzētā būvniecības risinājuma atbilstību pretendenta izvirzītā mērķa sasniegšanai. Tādējādi pretendentam jau iepriekš ir jāveic noteiktas administratīvas procedūras.

Pretendentam, kuram nav piešķirts sociālā uzņēmuma statuss, līdz līguma par līdzfinansējuma piešķiršanu noslēgšanai jāiegūst sociālā uzņēmuma statuss atbilstoši Sociālā uzņēmuma likuma prasībām.

Pašvaldības izmaksas ir atkarīgas no pieteikumu ietvaros iesniegto, kā arī pēc apstiprināšanas administrējamo projektu skaita.

5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem

Saistošie noteikumi citstarp var veicināt Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 12. punktā minētās pašvaldības autonomās funkcijas – sekmēt saimniecisko darbību attiecīgajā administratīvajā teritorijā – izpildi.

Saistošo noteikumu izpildei nav nepieciešams veidot jaunas pašvaldības institūcijas, darba vietas vai paplašināt esošo institūciju kompetenci.

6. Izpildes nodrošināšana

Saistošo noteikumu izpildi nodrošina Rīgas Apkaimju iedzīvotāju centrs.

7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana

Pašvaldības izraudzītie līdzekļi ir leģitīmi un rīcība ir atbilstoša augstāka juridiskā spēka tiesību normām. Saistošie noteikumi neparedz papildu ierobežojumus privātpersonām, tādējādi nav nepieciešams veikt samērīguma pārbaudi.

Pašvaldības ieguldījums un izvirzītās prasības ir samērīgas attiecībā pret atbalstu, ko saņems privāto tiesību juridiskas personas. Saistošie noteikumi ir atbilstoši iecerētā mērķa sasniegšanas nodrošināšanai – sniegt lielāku atbalstu uzņēmējdarbībai, kas veicina sociāli mazaizsargātu iedzīvotāju grupu iesaisti nodarbinātībā un sabiedriskajā dzīvē pašvaldības administratīvajā teritorijā.

8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām, tostarp sabiedrības viedokļa noskaidrošanā gūtā informācija

Saistošo noteikumu izstrādes laikā veiktas konsultācijas ar Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociāciju, Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizāciju "SUSTENTO", Nodibinājuma Invalīdu un viņu draugu apvienības "APEIRON" pārstāvi un tīmekļvietnes pieklustamība.lv pārstāvi.

No 2024. gada 1. novembra līdz 2024. gada 15. novembrim saistošo noteikumu projekts bija nodots sabiedrības viedokļa noskaidrošanai. Tika saņemti Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociācijas priekšlikumi un komentāri:

1) 6. punktā noteiktais var radīt apgrūtinājumu un būt grūti izpildāms; kopumā jebkuru publisko telpu pielāgošana ir pašvaldības prioritāte, kas nozīmē, ka arī gadījumā, kad sociālais uzņēmums maina telpas, tad pielāgotas telpas ir ieguvums – šis komentārs netika ņemts vērā, jo Sociālā uzņēmuma likums nosaka, ka sociālajiem uzņēmumiem tiek radīta labvēlīga saimnieciskās darbības vide, jo šādā veidā tiek veicināta sabiedrības dzīves kvalitātes uzlabošana un sekmēta mērķgrupu nodarbinātība, kas iezīmē fokusu uz ilglaicīgu sabiedrības labumu, ne īstermiņa priekšrocību gūšanu atsevišķam uzņēmumam. Saistošie noteikumi mērķēti labvēlīgas saimnieciskās darbības vides sociālajiem uzņēmējiem radīšanai, sniedzot atbalstu būtiskam to saimnieciskās darbības priekšnosacījumam – vides pieejamības uzlabošanai, lai uzņēmēji varētu nodarbināt mērķgrupu pārstāvjus vai sniegtu pakalpojumus tiem. Biedrības "Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociācija" apgalvojumus, ka publisko telpu vides pieejamība ir pašvaldības prioritāte, ir patiesi, tomēr mērķgrupas pārstāvja nodarbināšana pati par sevi neparedz, ka telpas ir pieejamas publiskai lietošanai. Darbinieks var tikt nodarbināts birojā, ražošanā vai citās publiski nepieejamās telpās, tātad tikai šīs telpas ar pašvaldības līdzfinansējumu tiks pielāgotas mērķgrupu nodarbināto darba pienākumu izpildei.

Tāpat, ņemot vērā, ka saņemto līdzfinansējumu iespējams izmantot privātā īpašumā esošu telpu labiekārtošanai, telpu publiskā lietošana ir tieši saistīta ar sociālā uzņēmuma darbību – pakalpojuma sniegšanu šajās telpās. Pārceļot uzņēmuma darbību uz citām telpām, pašvaldībai nav tiešu iespēju ne sekmēt vides pieejamību mērķgrupas nodarbinātajam, ne telpu publisko lietojumu, tātad arī publisko līdzekļu izlietojumu mērķa sasniegšanai. Ja atbalsta programmas darbības laikā biedrības "Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociācija" minētais apgrūtinājums tiks identificēts kā būtisks šķērslis līdzfinansējuma izmantošanai, tiks izskatīta iespēja saistošos noteikumus papildināt ar atļauju minēto divu gadu periodā pārcelt savu saimniecisko darbību uz citām telpām ar noteikumu, ka atbilstoši vides pieejamības eksperta slēdzienam vides pieejamība tajās tiek nodrošināta līdzvērtīgā apmērā kā telpās, uz kurām attiecināts līdzfinansējums. Jāatzīmē, ka 6. punktā jau ir paredzēta atkāpe no noteiktā divu gadu termiņa gadījumā, ja telpu īpašnieks uzsaka lietošanas tiesības;

2) nepieciešams 8. punktā precizēt, vai pieteikumi iesniedzami jebkurā mirklī, kā arī papildināt ar informāciju par to, kā un cik bieži tiek izskatīti pieteikumi, cik ilgā laikā gaidāma atbilde par iesniegtā pieteikuma rezultātu – šis priekšlikums ņemts vērā un precizēts pieteikumu iesniegšanas laiks, lai nodrošinātu skaidrību un paredzamību pieteikumu iesniedzējiem. Pieteikumi tiks izskatīti, un atbildes tiks sniegtas atbilstoši Administratīvā procesa likuma normām, kas nodrošina taisnīgu un efektīvu procesu;

3) nepieciešams 12. punktā precizēt, vai var iesniegt vienu pieteikumu konkursā kopumā visā tā pastāvēšanas laikā vai tomēr var to pašu pieteikumu iesniegt divreiz. Gadījumos, kad pieteikums netiek apstiprināts vai tiek noraidīts, 20 darba dienu laikā netiek iegūts sociālā uzņēmuma statuss un citās situācijās, būtu jābūt iespējai iesniegt pieteikumu atkārtoti, iespējams, ar cita veida pieteikumu, vajadzību – šis priekšlikums ņemts vērā un precizēts, ka kalendārā gadā iesniedzamas viens pieteikums;

4) vai frāze "sniegt pakalpojumu mērķgrupai" ietver kopumā jebkura pakalpojuma pieklūstamības veicināšanu, piemēram, labdarības veikala pielāgošana mērķgrupas vajadzībām (šajā gadījumā netiek tieši sniegts pakalpojums mērķgrupai, taču ir netiešs ieguvums) – frāze "sniegt pakalpojumu mērķgrupai" tiek saprasta atbilstoši Sociālā likuma 2. pantā minētajā sociālā uzņēmuma definīcijā ietvertajam paskaidrojumam "sociālo, veselības aprūpes vai izglītības pakalpojumu sniegšana", proti, atbalsts tiek sniegts, lai radītu labvēlīgu saimnieciskās darbības vidi sociālajiem uzņēmējiem, kuru darbības virziens ir sociālā, veselības aprūpes, izglītības vai tamlīdzīga pakalpojuma sniegšana tieši mērķgrupas pārstāvjiem, un vides pieejamības nodrošināšana ir būtisks priekšnosacījums to saimnieciskajai darbībai vispār, tādā veidā sekmējot jaunu sociālo uzņēmumu rašanos vai mērķgrupām paredzēto pakalpojumu klāsta paplašināšanos (piemēram, lai uzņēmums sociālā pakalpojuma ietvaros veiktu ārstniecību, tam atbilstoši Ministru kabineta 2017. gada 13. jūnija noteikumiem Nr. 338 "Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem" ir jābūt reģistrētam Ārstniecības iestāžu reģistrā (2.8. apakšpunkts). Viens no priekšnosacījumiem ārstniecības iestādes vai filiāles iekļaušanai Ārstniecības iestāžu reģistrā ir ēkas vai telpas, kur tiks sniegti veselības aprūpes pakalpojumi, atbilstība obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām, tostarp attiecībā uz prasībām vides pieejamībai, proti, saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 20. janvāra noteikumu Nr. 60 "Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām" 3.2. apakšpunktu telpām, kur tiks sniegti ārstniecības pakalpojumi, ir jābūt nodrošinātai vides pieejamībai personām ar funkcionāliem traucējumiem, tas ir, persona spēs patstāvīgi nokļūt līdz telpai, personai ar redzes vai dzirdes traucējumiem ir nodrošināta iespēja saņemt skaņas vai vizuālo informāciju, iestādē ir pieejama vismaz viena atbilstoši aprīkota tualetes telpa).

Saņemta Finanšu ministrijas 2024. gada 22. novembra vēstule Nr. 7-4/18/3461 par plānotā komercdarbības atbalsta sākotnējo izvērtēšanu, kurā norādīts, ka saistošo noteikumu projekts atbilst komercdarbības atbalsta regulējuma (Eiropas Komisijas 2023. gada 13. decembra Regulas (ES) Nr. 2023/2831 "Par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam") normām, un ministrijai nav iebildumu pret saistošo noteikumu apstiprināšanu.

¹ Rīgas attīstības programma 2022.–2027. gadam – https://www.rdpad.lv/wp-content/uploads/2022/07/AP2027_Programma_Apstiprinata_1284.pdf

² Pēc Rīgas valstspilsētas pašvaldības Labklājības departamenta pasūtījuma SIA "Projektu un kvalitātes vadība" veiktā pētījuma gala ziņojums, 2022. gads

³ Direktīva - 2019/882 - LV - EUR-Lex

⁴ Rīgas attīstības programma 2022.–2027. gadam – https://www.rdpad.lv/wp-content/uploads/2022/07/AP2027_Programma_Apstiprinata_1284.pdf

Rīgas domes priekšsēdētājs V. Ķirsis